

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
ПО СОСНІВСЬКОМУ НАДЛІСНИЦТВУ
ФІЛІЇ «ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»
ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО
ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ»

« 18 » 11 2025

с-ще Соснове Рівненського
району Рівненської області

На звернення Соснівського надлісництва, Філії «Поліський лісовий офіс», ДП «Ліси України» (далі – надлісництва), №13340/34.4.1-2025 від 07.11.2025 року, нами: провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії “Рівнелісозахист” ДСЛП “Київлісозахист” Русланом МАЦЕЛИКОМ, начальником відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Володимиром КАСЯНЧУКОМ, начальником Соснівського надлісництва Володимиром ЯНІЦЬКИМ, провідним інженером охорони та захисту лісу філії «Поліський лісовий офіс», ДП «Ліси України» Юрієм ВЛАСЮКОМ, провідним інженером лісового господарства філії «Поліський лісовий офіс», ДП «Ліси України» Васильом КОТОМ та посадових осіб лісництв Соснівського надлісництва: лісничого Стрийського лісництва Олега БАНАЦЬКОГО, лісничого Яцьковицького лісництва Івана КИРИКОВИЧА, лісничого Листвинського лісництва Василя ІОРЧИКА, лісничого Соснівського лісництва Ігоря ОСІПЧУКА, в.о., лісничого ІЧекичинського лісництва Юрія БАБАКА, проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по Соснівському надлісництву, що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік, у відповідності до п. 3 , «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555, (далі – СПЛУ).

Примітка:

- коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по ДП «Соснівський лісгосп»;
- у відповідності до п. 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено;
- лісопатологічне обстеження, проводилося спеціалістами філії “Рівнелісозахист” ДСЛП “Київлісозахист” 14-17.11.2025 року;

Насадження обстежені на загальній площі – 138,6 гектара, що зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісишко (орчище)	Номер марку	Номер видалу	Площа видалу, гектарів	Номер підвигу	Площа осередку	Коротка таксономічна характеристика лісишко (лісишко, що до матеріалу, псевдонімізовані)								Категорія зашкодженості	Вид зашкодження лісишка	Причини призначення лісишка	Орієнтовний запас деревини на підліску, м³ на 1 га	Інтенсивність ураження, %	Ступінь ураження
						середня	середня	середня	середня	середня	середня	середня	середня						
Шекичинське	8	20	2.5		2.5	10С3+Бп	68	0.60	1А	26	28	330	4	ВСП	стовбурові шкідники	31	9	слабка	
Шекичинське	39	10	6.6		6.6	7С3Д3+Бп	65	0.80	1	24	26	320	4	ВСП	стовбурові шкідники	30	9	слабка	
Шекичинське	42	11	1.1		1.1	7С3Д3+Гз	80	0.60	1А	29	36	320	4	ВСП	стовбурові шкідники	30	9	слабка	
Шекичинське	42	38	2.0		2.0	10С3+Дз	70	0.70	1А	26	28	390	4	ВСП	стовбурові шкідники	28	7	слабка	
Шекичинське	47	4	2.3		2.3	10С3	67	0.70	1А	27	28	380	4	ВСП	стовбурові шкідники	64	17	середня	
Шекичинське	47	25	2.6		2.6	9С31Дз	58	0.60	1А	25	28	290	4	ВСП	стовбурові шкідники	70	24	середня	
Шекичинське	47	30	2.3		2.3	8С32Д3+Бп	58	0.50	1А	24	28	220	4	ВСП	стовбурові шкідники	47	21	середня	
Шекичинське	48	70	1.9		1.9	10С3	85	0.60	1	27	36	350	3	ВСП	стовбурові шкідники	31	9	слабка	
Шекичинське	51	14	5.3		5.3	10С3	71	0.70	1	25	28	350	3	ВСП	стовбурові шкідники	21	6	слабка	
Шекичинське	51	56	3.1		3.1	6С32Бп2Влч+Дз+Ос	75	0.70	1	24	28	240	4	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом, стовбурові гнилі	29	12	середня	
Листвинське	1	16	2.7		2.7	10С3+ОС+БП+ДЗ	65	0.60	1	22	24	270	4	ВСП	стовбурові шкідники	27	10	середня	
Листвинське	11	11	1.8		1.8	8С3(75)2С3(95)	75	0.70	2	20	28	300	4	ВСП	стовбурові шкідники	34	11	середня	
Листвинське	17	41	1.5		1.5	10С3+БП	75	0.70	2	22	28	320	4	ВСП	стовбурові шкідники	11	3	відпад	
Листвинське	18	23	9.1		9.1	10С3+БП	80	0.70	2	23	28	340	4	ВСП	стовбурові шкідники	18	5	слабка	
Листвинське	39	6	9.4	(1)	6.0	8С31БП1ВЛЧ	75	0.70	2	22	32	290	4	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом, стовбурові гнилі	32	11	середня	
Листвинське	40	19	3.3		3.3	7С3ЗБП	68	0.70	1	25	32	290	4	ВСП	стовбурові шкідники, вітровал, бурелом, стовбурові гнилі	42	14	середня	
Листвинське	40	13	4.4		4.4	4С34БП1ОС1ВЛЧ	65	0.70	1	24	28	250	4	ВСП	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники, стовбурові гнилі	48	19	середня	
Листвинське	40	53	2.9		2.9	6С3ЗБП1ОС+ВЛЧ	75	0.70	1А	27	32	310	3	ВСП	стовбурові шкідники	67	22	середня	
Листвинське	40	54	7.4	(1)	4.9	4С34БП1ОС1ВЛЧ	65	0.70	1	24	32	250	3	ВСП	стовбурові шкідники	35	14	середня	
Соснівське	13	6	3.9	(2)	3.8	7С31БП2ОС	70	0.70	1А	26	32	360	4	ВСП	вітровал, бурелом, стовбурові шкідники, стовбурові гнилі	50	14	середня	
Соснівське																			

Основною причиною всихання хвойних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні дерева: дуже ослаблені (III – категорія стану), всихаючі (IV – категорія стану) та сухостійних (VI – категорія стану), уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлущенні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники – малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів – Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

Додатково оцінюючі (окомірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III – категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження спостерігається, що насадження є частково пошкодженні в наслідок – стихійного лиха (сильних поривчастих вітрів, вітровалу та бурелому), що пройшли на території надлісництва, в 2024-2025 роках.

Вітровалом та буреломом пошкодженні, як хвойні так і листяні породи.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захаращеність.

У відповідності до п. 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

В обстежених насадженнях, спостерігається наявність дерев (осики, берези повислої та сосни звичайної) із плодовими тілами на висоті від 3 до 8 м. Частина дерев перестійна та вражена несправжнім трутовиком (*Phellinus robustus*), *Inonotus dryophilus* (Bekr.) Murr. сосною губкою *Phellinus pini*, справжнім трутовиком (березова губка) *Fomes fomentarius*. Хвороби викликають строкату гниль стовбура. Характер ураження – груповий.

Виявлено поодинокі ураження листяних насаджень стовбуровими гнилями, до складу яких входять дерева: берези, осики, вільхи та граба. Значна частина дерев, що відносяться до IV категорії санітарного стану з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розтріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гниллю.

У листяних насадженнях, відмічається суховершинність, червонувато-бурий колір ураженої деревини, наявність пустот, розтріскування річних кілець. Спостерігається значна частина дерев, що відносяться до IV категорії санітарного стану з ознаками загнивання кореневої системи, наявні розтріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі язви з стовбуровою гниллю (високий ступінь ажурності крони, незначний приріст, листя дуже дрібне та всихає, суховершинність, наявні сухі скелетні гілки в різних частинах стовбура). Поодинокі спостерігаються дерева V категорії санітарного стану (заселені та відпрацьовані стовбуровими комахами) та VI категорії санітарного стану (відсутність листя, гілок другого та третього порядків, опадання кори). Деревя різних порід мають ознаки заселення стовбуровими комахами з родини вусачів *Gerambycidae* та Златок *Buprestidae* (під корою присутні типові личинкові ходи, на стовбурі – вилітні отвори імаго).

Також відмічається, що наявні дерева, які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по Соснівському надлісництву на загальній площі – 138,6 гектара, зокрема:

- Щекичинське лісництво – 29,7 гектара;
- Стрийське лісництво – 19,3 гектара;
- Листвинське лісництво – 36,6 гектара;
- Яцьковицьке лісництво – 40,2 гектара;
- Соснівське лісництво – 12,8 гектара;

Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах Соснівського надлісництва, що завдається шкідниками, хворобами та стихійними лихами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, а саме: вибіркові санітарні рубки на площі – **138,6** гектара.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2025 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

4. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правилами.

5. В осередках стовбурних шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

6. Осередки стовбурових шкідників та стовбурових гнилей, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження підлягають моніторингу санітарного стану насаджень державною лісовою охороною Соснівського надлісництва, та у разі не зафіксованого осередку вторинних шкідників на обліку підприємства вони підлягають обов'язковій фіксації.

7. Державній лісовій охороні Соснівського надлісництва вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати заходи з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно з лісопатологічним журналом.

8. Спеціалістам Соснівського надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно з чинним законодавством.

Акт складено в 4-х примірниках:

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;
- 2-й: Соснівському надлісництву;
- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;
- 4-й: філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

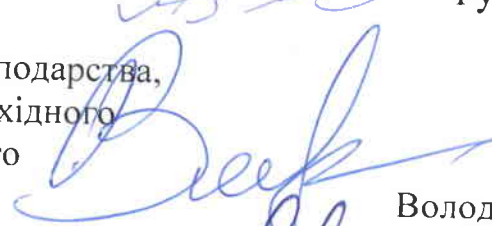
Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Руслан МАЦЕЛИК

Начальник відділу мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства

Володимир КАСЯНЧУК

Начальник Соснівського надлісництва
філії «Поліський лісовий офіс»

Володимир ЯНІЦЬКИЙ

Провідний інженер охорони
та захисту лісу філії «Поліський лісовий офіс»

Юрій ВЛАСЮК

Провідний інженер лісового та
мисливського господарства
філії «Поліський лісовий офіс»

Василь КОТ

В.о. Лісничого Щекичинського лісництва

Юрій БАБАК

Лісничий Листвинського лісництва

Василь ЮРЧИК

Лісничого Яцьковицького лісництва

Іван КИРИКОВИЧ

Лісничий Стрийського лісництва

Олег БАНАЦЬКИЙ

Лісничий Соснівського лісництва

Ігор ОСІПЧУК